

In 't kort

Het project '1 gezin – 1 plan' voorzorg vanaf april 2018 extra middelen voor een nieuwe manier van samenwerken tussen brede instap en rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ). Op dit moment worden met '1 gezin - 1 plan' in 15 regio's in Vlaanderen nieuwe samenwerkingen op poten gezet tussen organisaties in de brede instap (vb. CLB, Kind en Gezin) en aanbieders van rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (vb. CCG, CKG). Het CLB is in elk samenwerkingsverband betrokken. Bedoeling is om gezinnen met vragen naar jeugdhulp binnen de maand te helpen. Als er verschillende organisaties betrokken zijn in het hulpaanbod, wordt er één plan gemaakt zodat alle hulp goed op elkaar is afgestemd.

Één gezin – één plan

Naar een sterkere laagdrempelige jeugdhulp

TEKST: VEERLE GERMEIJS

Met '1 gezin – 1 plan' wil men de afstand tussen de brede instap en de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp verminderen.

▲ In september 2018 zijn de eerste twaalf samenwerkingsverbanden van '1 gezin - 1 plan' gestart. Vanaf het voorjaar 2019 zullen alle samenwerkingsverbanden operationeel zijn. De doelstelling is dat

de nieuwe samenwerking ook effectief zo snel als mogelijk voelbaar zal zijn voor kinderen, jongeren en hun gezinnen. Voor de concrete werkwijze van deze samenwerkingsverbanden en de vraag of ze ook effectief een verlichting zullen bieden voor de wachtlijsten, is het dus nog even wachten. Met dit artikel krijg je alvast een korte uitleg van het doel van '1 gezin - 1 plan'.

NOOD AAN KORTERE WACHTTIJDEN EN VERLICHTING VAN DE CRISISNETWERKEN

Wie twee jaar terug het intersectorale jaarverslag van de jeugdhulp las, zag het meteen: kinderen, jongeren en hun gezinnen maken steeds meer gebruik van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ). Ook opvallend in dat jaarverslag is dat de crisisnetwerken heel veel vragen krijgen naar directe ondersteuning. Ten slotte blijkt dat de lange wachttijden binnen de jeugdhulp een groot probleem zijn. Deze tendensen geven aan dat er aanzienlijk moest geïnvesteerd worden in snelle en voldoende nabije jeugdhulp om gezinnen, ook tijdens de lange wachtperiodes, meer te ondersteunen.

NIEUWE BELEIDSPROJECTEN GEVEN ANTWOORD OP NOOD

In september 2017 lichtte Minister Vandeuren de basisintenties voor de komende periode voor de jeugdhulp toe. Daar werd het duidelijk dat hij met zijn beleid wou werken met 4 uitbreidingswerven of projecten.

- 1) Uitbreiding van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp met de oproep '1 gezin - 1 plan'
- 2) Zorggarantie voor jonge kinderen: uitbreiding Huizen van het Kind en zorggarantie voor uit huis geplaatste kinderen en uitbreiding i.f.v. toekomstige opnames binnen perspectief Pleegzorg
- 3) Actieplan jongvolwassenen met o.a. kleinschalige woongelegenheden
- 4) Jeugd-delinquentierecht: opvang en begeleiding delinquente jongeren

De werf die het meeste impact heeft op de werking van de CLB's, is de uitbreiding van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp met de oproep van '1 gezin - 1 plan'.

1 GEZIN – 1 PLAN: WAAROVER GAAT HET?

De uitdaging van '1 gezin - 1 plan' is inspelen op de stijgende vraag naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, de druk op de crisisnetwerken verminderen en gezinnen ondersteunen in de lange wachtperiodes door snelle, preventieve en voldoende nabije hulp.

Met '1 gezin - 1 plan' wil men de afstand tussen de brede instap (waartoe o.a. het CLB behoort) en de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ) verminderen door regionale samenwerking te versterken. Het doel is dat iedereen die betrokken is bij een gezin, kind of jongere mee instaat voor de continuïteit van de jeugdhulp. Via '1 gezin - 1 plan' komt er ook een uitbreiding van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, die men dan sneller tot bij de hulpvraag wil brengen. Dit alles moet leiden tot een gedeelde zorg en ondersteuning van de gezinnen, waardoor gezinnen - ook bij verontrusting en crisissituaties - minder door de mazen van het net glippen. De finaliteit is een hulpaanbod dat snel inzetbaar is.

Het hulpaanbod wordt georganiseerd in samenwerkingsverbanden. Concreet betekent dat:

- jeugdhulpvragen binnen de maand opgenomen moeten worden. Ook in periodes waarin gezinnen wachten op het meest geschikt hulpaanbod in RTJ, wordt er al hulp voorzien;
- de continuïteit in de trajecten gewaarborgd wordt via gedifferentieerde en flexibele aanpak en aanbod;
- alle actoren in het samenwerkingsverband een gemeenschappelijk en onderbouwd plan voor hulp aan een bepaald gezin maken;
- als een gezin niet onmiddellijk via RTJ kan geholpen worden en er wel nood aan is, er een flexibel aanbod moet zijn dat vrijwel onmiddellijk inzetbaar is om escalatie te voorkomen. Het gaat daarbij dan ook om overbruggingshulp via flexibele, vraaggerichte en innovatieve metho-

Pixabay

dieken die gericht zijn op krachtgericht werken en netwerkversterking rond de cliënt;

- gezinnen niet worden 'overgedragen' van het ene hulpaanbod naar het andere maar er een gedeelde verantwoordelijkheid is van de verschillende partners.

Om deze doelen te verwezenlijken, worden middelen toegekend aan de regio en kan elk samenwerkingsverband uitbreidingsvoorstellen formuleren via modules in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Het is duidelijk dat dit een mooie uitdaging vormt voor de samenwerkingsverbanden. Innovatie en creativiteit worden aangemoedigd.

HOE ZIET EEN SAMENWERKINGSVERBAND '1 GEZIN – 1 PLAN' ERUIT?

In het samenwerkingsverband van '1 gezin – 1 plan' zitten minimaal de actoren brede instap en RTJ-aanbieders. In dat samenwerkingsverband moet ook een voltijds eerstelijnspsychologische functie zitten om een kortdurend hulpaanbod te kunnen bieden. De samenwerkingsverbanden kunnen uitgebreid worden met andere basisvoorzieningen zoals OCMW, huisartsen ... In elk samenwerkingsverband is er een kernpartner.

In het samenwerkingsverband gaan de verschillende partners een duidelijk engagement aan:

- Men biedt de garantie dat alle hulpvragen binnen de maand opgenomen worden.
- Men voorziet in overbruggingshulp.
- De gemandateerde voorzieningen krijgen structureel toegang tot het RTJ-aanbod door middel van volumeafspraken. Dit wil zeggen dat een

bepaald deel van de uitbreiding die via de projecten bekomen wordt, sowieso voorzien wordt voor de gemandateerde voorzieningen. Hierover dienen afspraken gemaakt te worden.

- Crisishulp krijgt structureel toegang tot het RTJ-aanbod.

De samenwerkingsverbanden moeten regionaal afgebakend zijn en dekken niet heel Vlaanderen. Het gaat telkens over aaneengesloten gebieden van 200.000 tot 250.000 inwoners.

WAT BETEKENT '1 GEZIN – 1 PLAN' VOOR DE CLB'S?

De CLB's zijn betrokken bij alle huidige samenwerkingsverbanden. Ze maken overall actief deel uit van de kerngroep/stuurgroep, die o.a. de projecten uitschrijft. Dit vraagt een groot engagement en een grote tijdsinvestering.

Twee CLB's, Vrij CLB Meetjesland en Vrij CLB Roeselare, zijn op dit moment de kernpartner van een samenwerkingsverband. Dit houdt in dat zij de totstandkoming van het samenwerkingsverband coördineren, het samenwerkingsverband verder opvolgen en ondersteunen.

De bedoeling is dat per samenwerkingsverband jaarlijks ongeveer 200 gezinnen extra geholpen kunnen worden. Dit zou de wachtlijsten naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en de daarmee gepaard gaande frustraties aanzienlijk moeten verminderen. Wanneer kinderen en jongeren op een wachtlijst terechtkomen voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, is het de bedoeling dat er een overbruggingshulp wordt aangeboden in een gedeelde verantwoordelijkheid met de aanbieders van RTJ. Zo worden de kinderen, jongeren en gezinnen al tijdens de wachttijd ondersteund door de eerstelijnspsycholoog uit het samenwerkingsverband, maar ook vanuit RTJ. Op die manier staan de aanmelders vanuit brede instap, waaronder het CLB, er niet meer alleen voor om hun kinderen en jongeren met hun gezinnen op te vangen tijdens de wachttijd.

Via de Internettensamenwerkingscel CLB (ISC) was er eind augustus een uitwisselingsoverleg met Erwin Daenen, de coördinator van '1 gezin – 1 plan'. Daar is de afspraak gemaakt om overleg tussen de coördinator en de CLB-sector halfjaarlijks te voorzien in functie van uitwisseling en evaluatie van de samenwerking op het terrein. ☺

Jeugdhulpvragen moeten binnen de maand opgenomen worden.

Het welzijns- en gezondheidsmagazine Weliswaar publiceerde begin november een reeks artikels over '1 gezin – 1 plan'. Een medewerkster van Vrij CLB Meetjesland legt er ook uit hoe zij concreet te werk gaan in het samenwerkingsverband. Meer info op www.weliswaar.be.

Met dank aan Caroline De Visscher (voormalig verantwoordelijke Integrale Jeugdhulp, Vrij CLB Netwerk) voor haar medewerking aan dit artikel.